

Doplňujúce informácie k pripomienkam uvedeným v stanoviskách doručených k Zámeru
„Apartmánové domy Kremnické vrchy Skalka“

Č.	Organizácia	Stanovisko č.	Dátum	Pripomienky	Stanovisko
1.	Združenie domových samospráv		07.10.2023	1. V dôsledku nutnosti zabezpečenia dobrého stavu životného prostredia je nutné vnímať proces EIA ako ex ante analýzu toho, čo všetko je potrebné splniť, aby sa dobrý stav životného prostredia zabezpečil počas celej životnosti projektu a aby sa v horizontoch 2035, 2040 a 2050 dosiahli európske a globálne klimatické a energetické ciele; najmä čo sa týka uhlíkovej neutrality a energetickej bezpečnosti. V tomto smere je potrebné aj určovať podmienky; nie sú len kompenzáciou za primárny zásah do životného prostredia ale aj ako environmentálne opatrenia, ktoré budú zabezpečovať vysokú úroveň ochrany životného prostredia aj v budúcnosti. Pýtame sa preto, aké opatrenia pripravuje navrhovateľ už dnes, aby v budúcnosti bol v súlade s environmentálnou reguláciou podľa európskej ale aj slovenskej legislatívy? Aké najlepšie dostupné techniky (BAT) v tomto smere implementuje?	Zámer je vypracovaný podľa zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vyhodnotenie opatrení zámeru spomenuté v pripomienke nie je nariadené legislatívou pre vypracovanie zámeru.
				2. Medzi ľudské práva tretej generácie patrí právo na priaznivé životné prostredie (http://ludskeprava.euoiuris.sk/index.php?link=gen_lud_prav); medzi tieto práva však patrí aj právo na hospodársky a sociálny rozvoj. Je potrebné spracovať projekt tak, aby realizoval obe tieto práva súčasne a nekládol ich do vzájomnej kolízie. Z tohto dôvodu je potrebné projekt zanalyzovať aj z hľadiska plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja ako aj obce. Akým spôsobom navrhovateľ spolupracuje s obcou a jej obyvateľmi pri realizácii práva na udržateľný socio- hospodársky rozvoj a súčasne pri realizácii práva na priaznivé životné prostredie – ktoré ako investor spoluvytvára? Akým spôsobom vytvára priestor pre verejnosť vo všeobecnosti, akým spôsobom vytvára priestor pre obyvateľov obce a akým spôsobom vytvára priestor pre verejnosť z procesu EIA?	Zámer je vypracovaný podľa zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vyhodnotenie opatrení zámeru spomenuté v pripomienke nie je nariadené legislatívou pre vypracovanie zámeru.

				3.	Predmetom konania neboli (okrem nulového variantu) aj dva odlišné realizačné varianty, ktoré by sa od seba líšili rôznou intenzitou a kvalitou vplyvov na životné prostredie tak ako predpokladá §22 ods.6 zákona EIA (https://www.slov-lex.sk/pravne_predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-22.odsek-6). Namietame upustenie od variantného riešenia, ktoré má byť výnimočné; avšak stalo bežnou praxou, ktorej cieľom je liberovať navrhovateľa od environmentálnej zodpovednosti v zmysle §27 ods.1 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. Projekt je možné plánovať v inom dispozičnom riešení či s prijatím lepších a viacerých zmierňujúcich opatrení. Úrad neuviedol dôvody, na základe ktorých dospel k názoru, že je upustenie od variantnosti je výnimočným a v danom prípade nezbytným riešením; úrad v odôvodnení uvádza, že zhodnotil argumenty navrhovateľa uvedené v žiadosti, tieto dôvody v rozhodnutí uvádza ale neuvádza svoje vlastné vyhodnotenie opodstatnenosti takýchto argumentov. Rozhodnutie o upustení od variantného riešenia je preto arbitrárne a svojvoľné, ktorého jediným účelom je umožniť navrhovateľovi vyhnúť sa environmentálnej zodpovednosti a ďalším právnym povinnostiam v tomto smere. Okresný úrad porušil ustanovenia poslednej časti §3 ods.1 Správneho poriadku ako aj poslednej vety §47 ods.3 Správneho poriadku; porušil účel ale aj znenie §22 ods.7 zákona EIA.V konečnom dôsledku nebol dodržaný účel a cieľ konania EIA v zmysle zákona EIA. Na podporu týchto tvrdení odkazujeme na rozsudok Krajského súdu Bratislava sp.zn. 1S/295/2017 (https://www.slov-lex.sk/vseobecne-sudy-sr/-/ecli/ECLI-SK-KSBA-2018-1017202045_5), ktorého argumentácia je obdobná. Úrad sa nepridríža výnimočnosti upustenia od variantného riešenia ale stalo sa to jeho bežnou štandardnou praxou, kedy upúšťa od variantného riešenia v podstate pri každom zámere, ktorému je príslušným úradom. Žiadame úrad, aby vrátil zámer na dopracovanie variantných riešení podľa §22 ods.7 zákona EIA.	Navrhovateľ nepožiadaval Okresný úrad Žiar nad Hronom o upustenie o variantného riešenia. Zámer bol predložený v súlade s § 22 ods. 6 Zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v jednom nulovom variante a jednom variante navrhovanej činnosti.

			4. Podľa analýzy MŽP SR, Inštitútu environmentálnej politiky „Vedúci! Obce horia!“ (https://minzp.sk/iep/publikacie/ekonomicke-analyzy/veduci-horia-obce.html) sa lokalita Kremnica nachádza v 1. stupni ohrozenia horúčavami, 3. stupni ohrozenia suchom a 10. stupni ohrozenia povodňami. Uvedené prejavy sú prejavmi a dôsledkami klimatickej krízy; úrad preto musí tieto riadne vyhodnotiť a navrhnúť pri tom vhodné adaptačné a mitigačné opatrenie. Pri vyhodnocovaní vplyvov klimatickej krízy a návrhu adaptačných i mitigačných opatrení je potrebné vychádzať z Adaptačnej stratégie SR, kraja ako aj dotknutej obce/mesta. ZDS ďalej v texte uvádza opatrenia, ktoré sa stali na Slovensku príkladmi dobrej praxe. Klimatickú krízu neustále podceňujeme; krátkodobé (politické) záujmy vďaka populistickým politikám často „vítazia“ nad dlhodobými stratégiami (prírodné) zlepšenia globálnych klimatických podmienok smerom k udržateľnej adaptácii (https://shorturl.at/hjlr4). Pre plné pochopenie problému ako aj ďalšie odborné poznatky na túto tému a jej vzťah k hospodárstvu a zvyšovaniu životnej úrovne je možné sa dozvedieť v odbornej štúdii OECD ohľadne klimatických zmien a analýzy bodov z ktorých niet návratu: https://read.oecd.org/10.1787/abc5a69e-en. Aké adaptačné a aké mitigačné opatrenia vo vzťahu ku klimatickej kríze navrhovateľ implementuje v projekte? Akým spôsobom sa budú účinne znižovať vplyvy klimatickej krízy?	Mitigačné opatrenia: Energetická efektívnosť, využitie obnoviteľných zdrojov energie = vykurovanie objektov tepelnými čerpadlami • Použitie vhodných stavebných materiálov najmä z hľadiska tepelnej energetickej úspory – izolačné materiály (fasáda, steny, stropy), výplne otvorov – hliník trojsklo, použitie rekuperačného vetrania, zabezpečenie vhodného riešenia tienenia – lamely. • Využitie solárnej energie – fotovoltaické panely na juho-západné spádnice striech • Využitie dažďovej vody • Použitie systému vykurovania – tepelné čerpadlá – riadené smart systémom (meranie, regulácia, ...) Ekologickejšia doprava = predpríprava nabíjacích staníc pre elektromobily Adaptačné opatrenia: Výsadba stromov a krov – citlivo zvolené rastliny pôvodných druhov s ohľadom na vysokohorské prostredie Na plochy parkoviska bude použitá ekologická dlažba (napr.EKOgreen)
			5. Európska komisia implementuje balíček energetických reforiem popularizovaných pod názvom „Fit for 55“ (https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/fit-for-55/), čím sa naznačuje ambícia EÚ stať sa uhlíkovo neutrálnym kontinentom. Žiadame navrhovateľa, aby uviedol opatrenia, ktorými navrhuje prispieť k tejto snahe v rámci svojho zámeru. Bližšie vysvetlenie nájdete v odbornom článku (https://euobserver.com/climate/152419). Akým spôsobom projekt prispieva k napĺňaniu európskej politiky Fit for 55?	V rámci energetických reforiem zámer navrhovanej činnosti prispieva k naplneniu európskej politiky energetických reforiem napríklad asanáciou objektu hotela FORTUNA, ktorý bol postavený pravdepodobne v 60. až v 70. rokoch 20. storočia, t.j. jedná sa o objekt nezateplený s nevhodným vykurovaním t.j. s vysokou energetickou náročnosťou. Výstavbou nových objektov apartmánových domov podľa moderných štandardov a vykurovaním tepelnými čerpadlami a prípravou na nabíjanie elektromobilov sa dosiahne cieľ energetickej efektívnosti.
			6. Energetická efektívnosť, je komplexná téma, ktorá má na jednej strane zabezpečiť znižovanie uhlíkovej stopy budov a na strane druhej pomôcť vlastníkom a prevádzkovateľom budov znižovať náklady na pich prevádzku. Približne tri štvrtiny budov v Európe nie sú energeticky efektívne. Budovy v EÚ	Energetická smernica je pripravovaný dokument EÚ, nebola schválená a nie je známa jej finálna verzia t.j. konkrétne ciele. Dokument ešte nie je prevzatý do legislatívy SR, z tohto dôvodu nie je známe aké povinnosti vyplynú pre investorov.

				spotrebujú asi 40 percent energie a vyprodukujú 36 percent emisií skleníkových plynov. Zvýšenie ich energetickej efektívnosti by prinieslo úspory aj pomohlo zabrzdiť klimatické zmeny. Roku 2030 by mali všetky novopostavené budovy produkovať nulové emisie; pričom do tejto kategórie spadajú aj rekonštrukcie budov. Pri rekonštrukciách je dôraz na kvalitu a hĺbkové systémové rekonštrukcie. Obnova budov je jedným z pilierov slovenského Plánu obnovy a odolnosti, ktorý ma zabezpečiť zotavenie slovenskej ekonomiky z pandémie COVID-19 a zároveň ho nasmerovať k uhlíkovej neutralite. Preukázanie splnenia tejto požiadavky je teda vo verejnom záujme ako aj v záujme zabezpečenia konkurencieschopnosti Slovenska a jeho hospodárstva prostredníctvom znižovania prevádzkových nákladov spojených s budovami. Viac informácií ako aj informácie o pripravovanej energetickej smernici: https://euractiv.sk/section/klima/news/nova-smernica-urci-povinne-energeticke-standardy-aj-pre-existujuce-budovy/. V dôsledku požiadavky na udržateľnosť klimatickej infraštruktúry je pri financovaní z európskych zdrojov potrebné už dnes preukázať splnenie budúcich požiadavok, aj keď dnes ešte nie je legislatívne podchytené. Akým spôsobom zabezpečuje zámer energetickú efektívnosť budov ale aj použitých technológií? Zabudované emisie sú nepriamym vplyvom stavby spôsobenej výrobou stavebných materiálov. Emisie z vykurovania a chladenia budú klesať s nástupom energeticky úsporných budov a nižšou spotrebou fosílnych palív. Pri ďalšom ozeleňovaní stavebného sektora treba znížiť emisie, ktoré vznikajú pri výrobe stavebného materiálu, pri stavbe budovy a jej demolácii. Sektor budov je v Európskej únii zodpovedný za 36 percent emisií skleníkových plynov. Doposiaľ sme sa z hľadiska energetickej a emisnej náročnosti zaoberali predovšetkým emisiami pri prevádzke budovy, teda tými, ktoré vznikajú pri vykurovaní a chladení. V minulosti, keď sa nestavali energeticky vysoko efektívne budovy, tvorila fáza prevádzky viac ako 90 percent emisií celého životného cyklu budovy. Keďže európske budovy budú v dôsledku klimatických politík čoraz energeticky účinnejšie a poháňané obnoviteľnými zdrojmi energie, do centra pozornosti sa čoraz viac dostávajú takzvané zabudované emisie. Tie vznikajú pri výrobe stavebných materiálov, pri výstavbe budovy, demolácii a odstránení stavby. Na vstupoch (výroba stavebných materiálov) ide o nepriamy vplyv na inom mieste, ktorý môže byť predmetom posudzovania iných zámerov (napr. cementáreň a fabrika na výrobu stavebných dielov) a treba uvažovať s tým, aby sa bilancia nezapočítavala dva krát. Na výstupoch je to priamy vplyv v podobe	
--	--	--	--	---	--

				tvorby stavebných odpadov, ktoré je však možné ďalej spracúvať. Z uvedeného dôvodu žiadame o vyhodnotenie vplyvov celého životného cyklu zámeru a to najmä nepriamych vplyvov pri výrobe stavebných materiálov a priamych vplyvov v dôsledku demolície či dekonštrukcie stavieb či iných častí projektu.	
			7.	Žiadame vyhodnotiť zámer z hľadiska rôznych environmentálnych pohľadov, ktoré sme zverejnili tu: https://enviroportal.org/portfolio-items/vseobecne-pripomienky-zds/. Žiadame však navrhovateľa, aby všeobecne zrozumiteľným spôsobom v doplňujúcej informácii uviedol, ktoré hlavné environmentálne vplyvy identifikoval, aké environmentálne ciele sledoval pri ich riešení sledoval a ako ich navrhuje dosahovať a akými opatreniami zmierňuje svoj zásah do životného prostredia; taktiež aby uviedol všetky argumenty, prečo si považuje svoj projekt za environmentálne prípustný a celospoločensky prospešný.	Zámer je vypracovaný podľa zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vyhodnotenie zámeru spomenuté v pripomienke nie je nariadené legislatívou.
			8.	Osobitne žiadame vyhodnotiť vplyvy na nadradenú infraštruktúru (vodovod, kanalizácia, dopravná sieť); za týmto účelom požiadať mesto/obec o informáciu o pláne a časovom rámci ich rozvoja. V tomto kontexte je potrebné spracovať a analyzovať krajinotvorný koncept zasadený do územnoplánovacej dokumentácie (mapových podkladov), z ktorých by bolo zrejmé ako priestorové vedenie a napojenie (ako aj ďalšie priestorové a funkčné súvislosti), na ktoré by sa dali aplikovať kapacitné ukazovatele ako aj ďalšie ukazovatele podľa osobitných právnych predpisov vyhodnocujúcich prahové hodnoty miery zaťaženia daného územia predmetnou ľudskou činnosťou. Je potrebné spracovať a analyzovať dopravno-kapacitné vyhodnotenie širších dopravných súvislostí; rovnako ako vyhodnotenie kapacitných možností ďalšej technickej infraštruktúry.	Funkčné využitie územia bude v súlade s platnou územnoplánovacou informáciou mesta Kremnica. V zmysle platného Územného plánu mesta Kremnica je územie vymedzené ako územie koncentrovanej rekreačnej vybavenosti „R“ (stav). a/územie slúži: - pre koncentrované umiestnenie rekreačných a športovo-rekreačných zariadení a služieb, organizovaných prevažne na komerčnom základe a slúžiacich pre využitie voľného času obyvateľstva a pre rekreáciu a cestovný ruch Vyhodnotenie vplyvov na nadradenú infraštruktúru je uvedené a rozpracované v kapitole zámeru IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie
			9.	Žiadame vyhodnotiť a preukázať dosahovanie dobrého stavu vôd podľa čl.4 Smernice o vodách č.2000/60/ES a to aj spôsobom predpokladaným v §16 vodného zákona a nariadením č.269/2010 Z.z. Žiadame vyhodnotiť odborným posudkom (§16a ods.3 vodného zákona) alebo znaleckým posudkom (§17 ods.7 zákona o znalcoch).	Vyhodnotenie vplyvov je uvedené a rozpracované v kapitole zámeru IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie. Legislatíva SR plne implementuje povinnosti dané smernicami EÚ. Zámer bol vypracovaný v súlade s legislatívou SR - Zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej

				Pri tomto vyhodnotení žiadame vyhodnotiť, akým spôsobom sa prispeje k plneniu celkových cieľov Smernice o vodách za región a celé Slovensko. Žiadame v podmienkach určiť celkové zaťaženie vôd prahovými hodnotami pre tento konkrétny zámer, pri dodržaní ktorých bude zabezpečené dosahovanie dobrého stavu vôd; bude úlohou projektanta navrhnuť projekt tak, aby tieto hodnoty neprekročil.	národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (Zákon č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov)
			10.	Žiadame vyhodnotiť a preukázať dosahovanie dobrého stavu ovzdušia podľa §5 až §7 zákona o ovzduší a §27 zákona o verejnom zdraví č.355/2007 Z.z. v spojení s regulačnými ustanoveniami vyhlášky o verejnom zdraví č.549/2007 Z.z. . Žiadame vyhodnotiť odborným posudkom emisno-imisného posudku (§19 zákona o ovzduší) a akustického posudku (§6 vyhlášky č.549/2007 Z.z.) alebo znaleckým posudkom v príslušnom odbore (§17 ods.7 zákona o znalcoch). Tieto posudky navrhnu aj prahové hodnoty na dosiahnutie dobrého stavu ovzdušia pre daný projekt. Na Slovensku ani jedno mesto nespĺňa limity a regulácie Svetovej zdravotníckej organizácie (https://primar.sme.sk/c/22885029/slovensko-ovzdušie-znecistenie-normy-zdravie.html) a aj najmenej znečistené mestá (napr. Bratislava a Senica) prekračujú normu 2 až 3 násobne. Nadmerné znečistenie znižuje kvalitu života a ohrozuje predčasnými smrťami významnú časť obyvateľstva. Žiadame v podmienkach určiť celkové zaťaženie vôd prahovými hodnotami pre tento konkrétny zámer, pri dodržaní ktorých bude zabezpečené dosahovanie dobrého stavu ovzdušia; bude úlohou projektanta navrhnuť projekt tak, aby tieto hodnoty neprekročil a zdroje znečistenia ovzdušia kumulatívne tieto hodnoty neprekročili.	Územie navrhovanej činnosti sa nachádza vo vysokohorskom prostredí v rekreačnej oblasti Skalka, v Kremnických vrchoch sa vo výške cca 1250 mnm - nejedná sa o mestské prostredie. Tým, že sa jedná o športovo rekreačnú oblasť bol citlivo volený spôsob vykurovania objektov, ktoré budú zabezpečovať tepelné čerpadlá o ktorých je známe, že neprodujú emisie.
			11.	Žiadame vyhodnotiť vplyvy prípadných zdrojov elektromagnetického žiarenia podľa §28 zákona o verejnom zdraví č.355/2007 Z.z. ako aj vyhodnotiť vplyvy optického žiarenia podľa §29 zákona o verejnom zdraví č.355/2007 Z.z.	Pri prevádzke navrhovanej činnosti nebudú používané alebo prevádzkované umelé zdroje ultrafialového, infračerveného, laserového alebo iného optického žiarenia. Pri prevádzke navrhovanej činnosti nebudú používané alebo prevádzkované generátory nízkych frekvencií, generátory vysokých frekvencií alebo zariadenia, ktoré takéto generátory obsahujú (ďalej len „zdroj elektromagnetického žiarenia“),

					Vzdialenosť navrhovanej činnosti od predmetných zdrojov: Towercom 570m Telekom 297m Orange 370m
			12.	Žiadame vyriešiť a zabezpečiť odpadové hospodárstvo v súlade so zákonom o odpadoch a uviesť akým spôsobom je zabezpečená zodpovednosť pôvodcu odpadu.	Pri nakladaní s odpadmi budú rešpektované a dôsledne plnené podmienky vyplývajúce z platnej legislatívy. Zámer bude realizovaný v katastrálnom území mesta Kremnica, nakladanie s komunálnym odpadom vznikajúcim z prevádzky bude zabezpečované v súlade s VZN č.4/2022 mesta Kremnica.
			13.	Žiadame v dostatočnom množstve zabezpečiť umiestnenie zberných nádob osobitne pre zber: • komunálneho zmesového odpadu označeného čiernou farbou • kovov označeného červenou farbou • papiera označeného modrou farbou • skla označeného zelenou farbou • plastov označeného žltou farbou • bio-odpadu označeného hnedého farbou	Zámer bude realizovaný v katastrálnom území mesta Kremnica, nakladanie s komunálnym odpadom vznikajúcim z prevádzky bude zabezpečované v súlade s VZN č.4/2022 mesta Kremnica.
			14.	Podľa §17 ods.1 zákona o životnom prostredí (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-17.odsek-1) má navrhovateľ povinnosť priamo pri zdroji aplikovať zmierňujúce a kompenzačné opatrenia. Žiadame, aby tieto boli jednoznačne v rozhodnutí identifikované a určené ako záväzné podmienky rozhodnutia zo zisťovacieho konania podľa §29 ods.13 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-29.odsek-13). Zoznam environmentálnych opatrení odporúčaných našim združením nájdete tu: https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-opatrenia-zds/ . Stanovenie podmienok podľa §29 ods.13 zákona EIA je uloženie povinnosti vecného plnenia voči životnému prostrediu ako subjektu práva sui generis, ktorým sa eliminuje alebo zmierňuje ujma na životnom prostredí ako subjektu práva sui generis. Takýto výklad vyplýva ako z §2 písm.d zákona EIA ale aj z ustanovenia §17 ods.1 zákona o životnom prostredí ale aj z konceptu súdnej ochrany životného prostredia (vymáhateľnosť práv životného prostredia ako subjektu práva sui generis) podľa §178 ods.3 SSP. Verejnosť a dotknutá verejnosť (vrátane ZDS) teda neháji svoje vlastné práva a záujmy ale práva a záujmy samotného životného prostredia.	Požiadavka je v kompetencii príslušného orgánu štátnej správy, ktorý predmetné zisťovacie konanie zastrešuje a ktorý vydáva rozhodnutie zo zisťovacieho konania.

				Pre uloženie povinnosti vecného plnenia je v zmysle zákona požiadavka jednoznačnosti a určitosti čo do rozsahu a druhu vecného plnenia; podľa §47 ods.2 správneho poriadku musí byť taktiež uvedený časový termín, do ktorého má byť tá-ktorá podmienka splnená. Uložením povinnosti vecného plnenia vzniká verejnoprávny záväzkový vzťah, v ktorom je povinným navrhovateľ a oprávneným je životné prostredie sui generis reprezentované verejnosťou (v danom prípade aj ZDS). Ide o záväzkový vzťah v zmysle definície §488 Občianskeho zákonníka, ktorý v súlade s §489 Občianskeho zákonníka vzniká verejnoprávnym titulom – rozhodnutím orgánu verejnej moci ako „záväzok vznikajúci z iných okolností uvedených v zákone“. Z uvedeného dôvodu je potrebné v konaní presne identifikovať environmentálnu ujmu v dôsledku predmetného zámeru ako aj jednoznačne a zrozumiteľne rozhodnúť o environmentálnych opatreniach, ktorými sa má táto ujma kompenzovať a predchádzať sa jej zväčšovaniu; v tomto ohľade sa vyžaduje aj súčinnosť navrhovateľa aby sám navrhol takéto opatrenia v samotnom zámere a/alebo v doplňujúcej informácii a následne odbornou diskusiou s verejnosťou a dotknutými orgánmi sa ustálil finálny rozsah opatrení aj na základe výsledkov tejto odbornej diskusie.	
			15.	Žiadame úrad, aby ako podmienky rozhodnutia uložil aj podmienku realizácie prvkov modrozelenej infraštruktúry (dažďové záhrady, zelené alebo biosolárne strechy, zelené fasády, retenčné alebo poloretenčné parkoviská, zelené rigoly, izolačná zelená stena a podobne); treba sa však riadiť zásadami správnej aplikačnej praxe (https://www.pocitamesvodou.cz/wp-content/uploads/2022/04/prezentace_jirivitek.pdf): • Zakladanie mestských parkov a výsadba stromov; treba sa však riadiť zásadami správnej aplikačnej praxe (https://www.pocitamesvodou.cz/wp-content/uploads/2022/04/prezentace_davidhora.pdf) • Rašeliniská https://dennikn.sk/2932824/na-orave-sa-zachovalo-vzacne-raselinisko-vacsinu-takych-sme-znicili-teraz-mohli-zadrziavat-vodu-v-krajine-reportaz/	Požiadavka je v kompetencii príslušného orgánu štátnej správy, ktorý predmetné zisťovacie konanie zastrešuje a ktorý vydáva rozhodnutie zo zisťovacieho konania.

				• Dažďové záhrady zadržiavajú vodu, čím pomáhajú udržiavať vodu v krajine a teda je to prevencia pred suchom, zachovávajú prirodzenú vodnú bilanciú a súčasne sú protipovodňovým opatrením a to nehovoríme o estetickú funkcionalite a ekostabilizačnej úlohe. Zelené strechy sú efektívnou strešnou krytinou s výbornými izolačnými vlastnosťami, čím prirodzene prispievajú k zabezpečeniu optimálnych vnútorných podmienok bez energetických dotácií; fotovoltaická elektráreň navyše znižuje energetickú závislosť a prispieva k pozitívnej energetickej bilanci. Vďaka vegetačnému povrchu sa súčasne územie nestáva tepelným ostrovom, s dažďovými vodami sa prirodzene nakladá. Zelené fasády sú prirodzenou tepelnou izoláciou a tienidlom pred prehrievaním budov, čím prispievajú k tepelnej pohode v interiéri a tak aj znižujú potrebu na tepelnú reguláciu vnútorného prostredia, čím prispievajú k znižovaniu energetickej potreby. Prispievajú k odstraňovaniu tepelných ostrovov v území. Zelené strechy parkovísk a iných vodorovných stavieb a spevnených plôch zabezpečujú bezpečné nakladanie s dažďovými vodami z povrchového odtoku prirodzenou plošnou infiltráciou do podlažia, čím prispievajú k zachovaniu vody v území, zachovaniu prirodzenej vodnej bilancie ako aj predchádzajú prehrievaniu územia a vzniku tepelných ostrovov; sú prirodzeným a efektívnym protipovodňovým opatrením. Realizácia výsadby vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státa. Parkovacie státa samotné prekryť popínavými rastlinami na nosných konštrukciách z oceľových laniek. Žiadame vyššie uvedené informácie vyhodnotiť formou všeobecne zrozumiteľného zhodnotenia opisom z hľadiska šiestich hlavných faktorov posudzovania environmentálnych vplyvov: • klíma, • biodiverzita, • voda, • vzduch, • energie a • územná stabilita biodiverzity; v každom z týchto faktorov žiadame zvoliť relevantné merateľné ukazovatele, ktoré budú následne vyhodnotené aj z hľadiska miery zaťaženia životného prostredia v dotknutom území v zmysle §12 zákona o životnom prostredí porovnaním predpokladaných	Územie navrhovanej činnosti sa nachádza vo vysokohorskom prostredí v rekreačnej oblasti Skalka, v Kremnických vrchoch. Z tohto dôvodu bude uprednostnená výsadba miestnych druhov drevín a sadové úpravy budú navrhnuté citlivo s ohľadom na okolité prostredie a druhy pôvodnej vegetácie. Je potrebné zamedziť rozšíreniu nepôvodných druhov rastlín do okolia, ktoré sú často využívané na parkovú úpravu a zelené fasády. Zámer je vypracovaný podľa zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vyhodnotenie opatrení zámeru spomenuté v pripomienke je splnené vypracovaním zámeru.
--	--	--	--	--	---

					a prahových hodnôt relevantných ukazovateľov regulovaných osobitnými právnymi predpismi.	
				16.	Za účelom zabezpečenia efektivity posúdenia vplyvov zámeru na životné prostredie, žiadame konzultovať projekt s verejnosťou. Konzultáciu je možné vykonať úradne ako ústne pojednávanie alebo mimoúradne pracovným stretnutím, kedy závery posielame okresnému úradu vo forme stručnej zápisnice. Konzultáciu so ZDS je možné rezervovať tu: https://services.bookio.com/zdruzenie-domovych-samosprav/widget?lang=sk. • Toto vyjadrenie a spôsob ako ho úrad zohľadnil žiadame uviesť v rozhodnutí. • S podkladmi rozhodnutia žiadame byť oboznámení pred samotným vydaním rozhodnutia a následne sa k nim podľa §33 ods.2 Správneho poriadku vyjadríme. • Rozhodnutie ako aj ostatné písomnosti žiadame doručovať v zmysle §25a Správneho poriadku do elektronickej schránky nášho združenia na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk; listiny v papierovej forme nezasielať. • Toto podanie písomne potvrdíme podľa §19 ods.1 Správneho poriadku cestou elektronickej podateľne na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk. • Zásady Integrity konania ZDS: https://enviroportal.org/portfolio-items/zasady-integrity-konania-zds/ • Environmentálne princípy činnosti ZDS: https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-principy-cinnosti-zds/	Požiadavka je v kompetencii príslušného orgánu štátnej správy, ktorý predmetné zisťovacie konanie zastrešuje a ktorý vydáva rozhodnutie zo zisťovacieho konania.
2.	MŽP SR, Sekcia geológie, odbor štátnej geologickej správy.	5848/2023-5.3,	06.11.2023	1.	Zastavaná plocha novo navrhovaných troch objektov sa udáva 1752 m2 a plocha spevnených plôch (parkoviská, nové cesty) 1505m2. Ťažko sa dá stotožniť s pohľadom: „Keďže sa jedná o búranie objektu pôvodného hotela a následne výstavu objektov apartmánov na území záber pôdy sa len mierne navýši“ (s.47), pretože to nezodpovedá údajom prevzatým z úvodnej časti zámeru.	Pripomienku akceptujeme, záber pôdy objektami a spevnenými plochami sa navýši. Konštatácia bola zvolená z dôvodu, že sa jedná o územie na ktorom bola už vykonávaná stavebná činnosť - objekt hotela a spevnené plochy a územie bolo upravované navážkami.

				2.	Geologické či inžiniersko-geologické pomery sú opísané torzovito a príliš všeobecne, bez vzťahu k dotknutému územiu. Spracovanie oblastných hydrogeologických pomerov prakticky chýba. Na základe akých poznatkov sa „vzhľadom na umiestnenie navrhovanej činnosti nepredpokladá na povrchové a podzemné vody žiadny vplyv“ (kap. Vplyvy na povrchové a podzemné vody).	Objekty budú zásobované obnovenou jestvujúcou vodovodnou prípojkou vybudovanou pre hotel Fortuna, napojenou na vodovodné potrubie v správe spoločnosti CTS s.r.o. Využitie bude jestvujúce potrubie ktoré sa v mieste križovania s vodovodným potrubím v správe spoločnosti CTS s.r.o. v tomto mieste napojí. Zásobovanie vodou sa navýši ale spôsob sa týmto nemení, bude z existujúceho kapacitne vyhovujúceho zdroja, mení sa len množstvo, splaškové vody budú odvádzané na prečistenie do čistiarne odpadových vôd s dostatočnou kapacitou v súlade s platnou legislatívou v danej oblasti. Ako bolo konštatované v kapitole Vplyvy na povrchové a podzemné vody, potenciálnym negatívnym vplyvom na vodné pomery môže byť v tomto prípade opäť len náhodná havarijná situácia, ktorej možno predísť legislatívnymi opatreniami.
				3.	Charakteristika dlhodobej bilancie zrážok sa v texte zámeru obmedzila iba na roky 2020 a 2021. Množstvo vôd z povrchového odtoku zo striech sa udáva 1 404,4 m3 ročne (s.41). „Odvodnenie spevnených plôch novo navrhovaných ciest nie je navrhované a zrážkové vody zo spevnených plôch parkovísk budú cez navrhovanú vsakovaciu dlažbu vsakovať do podlažia. Zrážkové vody zo striech budú zvedené kanalizačným systémom do plastovej akumulácie nádrže S akým približným objemom retenčného zásobníka sa počíta? Ako bude systém fungovať v súčasnosti sa vyskytujúcim extrémnym klimatickým výkyvom? Pri predstave napr. 6 cm denného spádu zrážkovej vody alebo pri náhlom topení snehu bude potrebná retencia vody zo stavieb v objeme aspoň 100 m3. Podotýkame, že akumulčné vlastnosti podlažných vulkanických hornín pravdepodobne nebudú spĺňať vyššie načrtnuté podmienky pre účinný vsak vôd z povrchového odvodu. Ak hlbšie pod povrch zasahujú svahové sedimenty, nebudú sa v strmej morfológii vytvárať lokálne zosuvové fenomény? Informácie	Terénne depresie (v tomto prípade terénne priehlbiny), sú navrhnuté v rámci územia na troch miestach s celkovou rozlohou cca 150m², čo pri hĺbke cca 0,5m predstavuje 75m³ vody, ktorá bude prenikať postupne do pôdy. Taktiež bude umožnené aby voda odtekala gravitačným dažďovým odpadovým potrubím do retenčnej nádrže. Navrhnutá je jedna retenčná nádrž s objemom 35m³, s regulačným ventilom, ktorý má špecifický priemer otvoru pre dosiahnutie potrebného množstva odtokania vody – regulovaný odtok. Časť objemu bude slúžiť pre využívanie dažďovej vody na polievanie alebo na využívanie v apartmánových domoch. Nádrž bude vybavená čerpacím zariadením na využívanie dažďovej vody (230 V, 50 Hz). Pred retenčnou nádržou bude navrhnutá filtračno usadzovacia šachta určená na zachytávanie mechanických nečistôt z prúdu tečúcej vody. Retenčná nádrž na dažďovú vodu bude polyetylénová samonosná.

				uvedené v predchádzajúcom odseku sa žiada na základe dostupných údajov zamerať do konkrétnejšej roviny.	Nevyužitá dažďová voda budú odvádzané do samostatného vsakovacieho zberníka situovanom na pozemku investora a bude voľne vsakovať do podlažia. Vsakovanie bude realizované pomocou drenážneho systému s požadovanou retenciou. Celý systém riešenia vsakovania vody pozostáva zo vsakovacích objektov systému Ekodren, ktorý sa skladá zo vsakovacích blokov typ – DRENBLOK, spájacích segmentov a je ako celok obalený do špeciálnej geotextílie, ktorá zabráňuje vniknutiu pôdy, hmyzu a koreňových sústav do vytvoreného akumuláčného objektu. Vsakovacie bloky DRENBLOK sú vyskladané do vsakovacích línií so samostatným opláštením a s vytvorením kontrolného a prečistovacieho otvoru. Takto vytvorený systém je kontrolovateľný a prečistiteľný a navyše je dokonale ochránený pred zanesením nečistotami. Presné množstvo blokov bude stanovené v ďalšom stupni projektovej dokumentácie.
			4.	V kategórii odpadov nie je informácia o množstve a nakladaní s výkopovým horninovým materiálom, ktorý by podľa nášho odhadu mal predstavovať okolo 5000 m³, zrejme i viac.	Zoznam odpadov je odhadovaný na základe predpokladaného rozsahu činnosti a bude upresňovaný podľa skutočného stavu. Počas manipulácie s odpadmi pri realizácii navrhovanej činnosti budú plne rešpektované a dôsledne plnené podmienky vyplývajúce z platnej legislatívy. Výkopová zemina ak nie je znečistená kontamináciou môže byť využitá pri terénnych prácach (vyrovnávanie terénu – územie je svahovité) a zásypoch výkopov, v tomto prípade je vyňatá z odpadového režimu.
			5.	Z geologickej stránky považujeme predložený zámer navrhovanej činnosti za nedostatočne spracovaný.	Informácie o geologických pomeroch sú podrobne doplnené v prílohe doplnujúcich informácií „Apartmánové domy Kremnické vrchy“
			6.	Predmetné územie spadá do stredného radónového rizika, tak ako je to zobrazené na priloženej mape. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.	Pripomienku akceptujeme, bude zohľadnené v ďalšom stupni PD

3.	Okresný úrad Žiar nad Hronom, odbor starostlivosti o ŽP - vody	OU-ZH-OSZP-2023/014702-002	06.11..2023	1.	Odvádzanie a čistenie odpadových vôd musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle zákona č.364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len vodný zákon) a Nariadenia vlády SR č.269/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd v platnom znení a to obdobie výstavby a aj pri užívaní stavby.	Pripomienku akceptujeme
				2.	Nakladanie s dažďovými vodami požadujeme navrhnúť a následne zrealizovať tak, aby nedochádzalo k ich otekaniu na susedné pozemky ani pri intenzívnych zrážkach ani pri výstavbe.	Pripomienku akceptujeme, bude zohľadnená v ďalšom stupni PD Všetky zrážkové vody zo strešných rovín budú zvedené novo navrhovaným kanalizačným systémom, pričom pôjde o kombináciu viacerých systémov slúžiacich na zabezpečenie dosiahnutia optimálneho zadržiavania vody v území: - Terénne depresie (vsakovanie vody do pôdy, terénne priehlbiny) - Retenčné nádrže - Vsaky z retenčnej nádrže
				3.	V projektovej dokumentácii riešiť návrh odstránenia existujúcej ČOV	Pripomienku berieme na vedomie, bude zohľadnená v ďalšom stupni PD
				4.	Pre navrhovanú činnosť zabezpečiť zaobchádzanie so znečisťujúcimi látkami v súlade s požiadavkami § 39 vodného zákona ako aj § 2, 3 a 4 vyhlášky č.200/2018 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd. Zabezpečiť, aby stroje a strojné zariadenia použité pri realizácii činnosti neznečisťovali a neznižovali kvalitu povrchových a podzemných vôd lokality.	Pripomienku berieme na vedomie
				5.	Každá činnosť presahujúca rámec predloženého zámeru podlieha novému posúdeniu.	Pripomienku berieme na vedomie
				6.	So zreteľom na povahu a rozsah navrhovanej činnosti, miesto vykonávania, ochranu poskytovanú podľa osobitých predpisov a význam očakávaných vplyvov požadujeme za potrebné ďalšie posudzovanie vplyvov činnosti na životné prostredie podľa zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a z hľadiska podzemných a povrchových vôd a to z nasledovného dôvodu: Existujúci kanalizačný zberač odvádza z každého napojeného objektu splaškové odpadové vody prečistené v ČOV. ČOV sú zradené pri rekreačných zariadeniach pričom pre Apartmánový dom Fortuna bola kapacita zariadenia výhľadovo cc a 62 osôb s tým, že je plánovaná rekonštrukcia objektu (predpokladaný počet	Pripomienku akceptujeme. Bilancia a odvod splaškových vôd bol upravený nasledovne: Bilancie pre všetky 3 objekty: $Q_p = 36\,000 \text{ l.deň}^{-1}$ $Q_R = 4\,200 \text{ m}^3.\text{rok}^{-1}$ Bilancia pre SO 01: $Q_p = 12\,000 \text{ l.deň}^{-1}$ $Q_R = 1\,400 \text{ m}^3.\text{rok}^{-1}$

				ubytovaných osôb – 62 max. Spotreba vody 6,2m³/deň, 503 L/h, ročná potreba vody 1240 m³/rok) Pri navrhovanej činnosti sa uvažuje s množstvom splaškových vôd, ktoré budú zaústené do existujúceho kanalizačného zberača počas prevádzky – 6570 m³/rok. Z predchádzajúcej činnosti tunajšieho úradu je známe, že existujúci kanalizačný zberač je zaústený do bezmenného drobného toku s nízkym prietokom (podľa hydrologických údajov o toku predložených v roku 2015 – prietok Q355 – 1,5 l/s). Na základe predložených údajov bol v roku 2015 vypočítaný imisný vplyv vypúšťaných splaškových odpadových vôd na tok s vyhovujúcim výsledkom. Na ústnom pojednávaní však bolo prerokované, že v rozhodnutí povolené limity kvantita a kvalita sú maximálne vzhľadom na súčasné hydrologické údaje toku. Vzhľadom na uvedené navrhujeme do rozsahu hodnotenia zahrnúť – hodnotenie imisného vplyvu všetkých vypúšťaných odpadových vôd z existujúceho kanalizačného zberača na tok a to vrátane nárastu množstva vypúšťaných odpadových vôd z navrhovanej činnosti.	Bilancia pre SO 02: $Q_p = 12\,000 \text{ l.deň}^{-1}$ $Q_R = 1\,400 \text{ m}^3.\text{rok}^{-1}$ Bilancia pre SO 03: $Q_p = 12\,000 \text{ l.deň}^{-1}$ $Q_R = 1\,400 \text{ m}^3.\text{rok}^{-1}$ Kanalizačný rozvod bude vybudovaný ako delený. Splaškové vody z riešených objektov budú gravitačným kanalizačným systémom zvedené nasledujúcim spôsobom: SO 01 (Apartmánový dom Flochová): Splaškové vody budú zvedené gravitačným kanalizačným systémom do novonavrhovanej žumpy s maximálnym objemom 120m³. Alt. 1: 3,80m³/deň x 20 dní= 76m³ - veľkosť žumpy (alt. 1.) Alt. 2: 3,80m³/deň x 30 dní= 114m³ - veľkosť žumpy (alt. 2.) SO 02 (Apartmánový dom Veľestúr): Splaškové vody budú zvedené gravitačným kanalizačným systémom do novonavrhovanej žumpy s maximálnym objemom 120m³. Alt. 1: 3,80m³/deň x 20 dní= 76m³ - veľkosť žumpy (alt. 1.) Alt. 2: 3,80m³/deň x 30 dní= 114m³ - veľkosť žumpy (alt. 2.) SO 03 (Apartmánový dom Skalka): Splaškové vody budú zvedené gravitačným kanalizačným systémom do priestoru existujúcej ČOV. Toto riešenie je možné z dôvodu nahradenia existujúceho Hotela Fortuna, Apartmánovým domom - SO 03, ktorý má porovnateľné bilancie množstva splaškových odpadových vôd. (Pôvodný objekt
--	--	--	--	--	---

					bol v minulosti odkanalizovaný existujúcou kanalizačnou prípojkou s predpokladanou dimenziou DN 250 mm, ktorá je napojená na objekt existujúcej ČOV. Potrubie vyčistenej vody z ČOV boli vedené smerom k miestnej ceste, v ktorej je uložený hlavný kanalizačný zberač DN 300 mm, ktorý odvádza vyčistenú odpadovú vodu z viacerých objektov na Skalke a je vyústený do miestneho bezmenného potoka. Navrhované riešenie vypúšťania splaškovej vody počíta so zachovaním pôvodného stavu s napojením odtoku z ČOV do existujúceho kanalizačného potrubia a do hlavného zberača, tak ako to bolo prevádzkované pôvodne. Splašková kanalizácia bude odvádzaná novým a čiastočne aj pôvodným kanalizačným potrubím. Možnosť využitia pôvodných kanalizačných potrubí bude v ďalšom stupni projektovej dokumentácie potvrdená hydrotechnickým výpočtom. Z dôvodov opotrebovanosti bude pôvodná ČOV nahradená). Návrh rieši tiež prípravu gravitačného kanalizačného systému pre odvedenie všetkých splaškových odpadových vôd do ČOV, v prípade že bude z kapacitných dôvodov možné pripojiť (prečistené vody z ČOV) všetky objekty (SO 01 a SO 02). Odvodnenie spevnených plôch novo navrhovaných ciest nie je navrhované. Zrážkové vody z ciest budú zvedené voľne na okolitý terén pomocou základného priečného 2,50% sklonu vozovky, kde budú vsakovať do podlažia na pozemku investora. Povrch spevnených plôch navrhovaných ciest je z asfaltového betónu. Dôvodom návrhu predmetného povrchu je zabezpečenie odolnosti voči mechanickému poškodeniu pri zimnej údržbe ťažkými mechanizmami – územie sa nachádza v horskom exponovanom prostredí. Odvodnenie novo navrhovaných spevnených plôch parkovísk nie je navrhované. Zrážkové vody zo spevnených plôch parkovísk budú cez navrhovanú vsakovaciu dlažbu vsakovať do podlažia. Navrhnuté je použitie ekologickej dlažby (napr. EKOgreen), ktorá zabezpečí riešenie so zachovaním zeleného charakteru plôch aby harmonicky splynuli s okolitým horským prostredím. Taktiež zabezpečí praktickú výhodu spevnenia plôch a súčasne ich zatrávnenia s veľkým podielom zelene (cca 25%).
--	--	--	--	--	--

4.	Okresný úrad Žiar nad Hronom - ochrana prírody a krajiny	OU-ZH-OSZP-	07.11.2023		Z hľadiska ochrany prírody a krajiny nepožadujeme zámer činnosti ďalej posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V dokumentácii pre povolenie činnosti požadujeme, aby plocha výrubu drevín bola redukovaná na minimálny rozsah, rúbať len nevyhnutne nutné stromy a vypracovať projekt sadových úprav s návrhom pri výsadbe miestnych druhov drevín.	Pripomienku akceptujeme, bude zohľadnená v ďalšom stupni PD
----	--	-------------	------------	--	---	---